

Evaluering av det forebyggende arbeidet, samhandling med andre og distriktets mediehandtering – drapet på Kampen 24. august 2025

Funn og anbefalinger

Innhold

1. Innledning	3
2. Sammendrag	4
3. Mandat og oppdrag	7
3.1. Oppdragsbeskrivelse	7
Evalueringens tema.....	7
Mål	7
Forutsetninger og avgrensninger.....	7
3.2. Organisering av arbeidsgruppen	8
4. Metode	8
5. Funn og anbefalinger.....	9
5.1. Samhandling mellom OPD og Oslo kommune	9
5.2. Radikaliseringskontaktenes arbeid	10
5.3. Nærpolitiets arbeid	14
5.4. Notoritet.....	16
5.5. Anmeldelsen fra Bjerke barneverntjeneste og ungdomsoppfølgingen	17
5.6. Samhandling OPD og PST	19
5.7. Intern samhandling i politiet	20
5.8. Mediehåndtering	22
5.9. Samhandling med andre aktører i etterkant	23
6. Oppsummering og veien videre	24

1. Innledning

Den 24. august 2025 ble en ansatt ved GEMT AS (GEMT) drept mens hun var på jobb på et botreningstiltak på Kampen. En 18 år gammel gutt er siktet for både drap og terror. Hendelsen fikk stor oppmerksomhet og har blant annet reist spørsmål om hvordan varsler og informasjon ble håndtert i forkant, og hvordan politiet og andre aktører samhandlet før drapet.

Denne evalueringen skal belyse hvordan varsler og informasjon ble behandlet, hvordan samarbeidet mellom aktører fungerte, og hvordan politiet ivaretok sine oppgaver etter hendelsen. Hensikten er å identifisere læringspunkter og mulige forbedringspunkter for å styrke Oslo politidistrikts (OPDs) forebyggende arbeid mot radikaliserings og voldelig ekstremisme i fremtiden.

Evalueringen er læringsorientert og formålet er å bidra til bedre praksis og samhandling mellom politi, Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og samarbeidende tjenester, slik at vi i fremtiden står bedre rustet til å forebygge alvorlige hendelser. Det er identifisert 5 anbefalinger som OPD må følge opp internt. I tillegg er det identifisert 4 anbefalinger som OPD mener krever nasjonal oppfølging. Dette vil OPD løfte i dialogen med Politidirektoratet (POD).

Det er viktig å se arbeidet som ble gjort av politiet og samarbeidende aktører i lys av konteksten rundt hendelsen 24. august. Samtidig må vi forstå hvordan eksisterende rutiner og informasjonsflyt fungerte, og hvor det finnes rom for forbedring.

Etter drapet har PST uttalt at rundt 3000 personer vurderes å kunne utgjøre en potensiell trussel. Dette understøtter behovet for et system som kontinuerlig utvikles og lærer på tvers av etater.

Etterforskningen av drapet pågår fortsatt. Denne rapporten omtaler derfor kun informasjon som per i dag er kjent og tilgjengelig for arbeidsgruppen.

2. Sammendrag

Denne evalueringen omhandler OPDs forebyggende arbeid, samhandling med andre aktører og mediehandling i forbindelse med drapet på Kampen 24. august 2025. En ansatt ved GEMT ble drept mens hun var på jobb. En 18 år gammel gutt er siktet for drap og terrorhandling.

Hendelsen fikk stor offentlig oppmerksomhet og reiste viktige spørsmål om hvordan varsler, bekymringer og informasjon håndteres i politiet, og mellom samarbeidende etater. Evalueringen er gjennomført av en tverrfaglig arbeidsgruppe ledet av Felles enhet for forebygging i OPD. Formålet har vært å identifisere læringspunkter og forbedringsområder for å styrke politiets forebyggende arbeid og samhandling nasjonalt og lokalt. Rapporten bygger på tilgjengelig dokumentasjon, tidslinjer, notater og rutiner i OPD, samt gjennomgang av samhandling med Oslo kommune, barnevern, PST og andre sentrale samarbeidspartnere.

Evalueringen finner at mange av anbefalingene fra tidligere evalueringsrapporter av alvorlige hendelser i OPD er fulgt opp, herunder utarbeidelse av instruks for å sikre systematikk og notoritet på arbeidet internt, samt formalisering av tverretatlig samarbeid med både PST og bydeler. Denne saken viser imidlertid at taushetspliktsregelverket fortsatt gjør det utfordrende for helsevesenet å delta i det tverretatlige samarbeidet når det ikke foreligger fritak fra taushetsplikten. Evalueringen påpeker viktigheten av at helsevesenet deltar og gis de samme mulighetene til å dele og motta informasjon som de andre aktørene i det tverretatlige samarbeidet. Dette vil berike situasjonsbildet, og gi et bredere og mer helhetlig beslutningsgrunnlag i det forebyggende arbeidet.

Evalueringen understreker også at denne saken ikke er unik for OPD. Det er mange personer som fremmer ekstreme ytringer, uten at det nødvendigvis innebærer en konkret risiko for at de vil utføre voldelig ekstremisme. Flere av disse befinner seg samtidig i sårbare livssituasjoner og kan oppleve avmakt og manglende tilhørighet. Utfordringen i det forebyggende arbeidet ligger i å skille mellom ytringer som uttrykk for frustrasjon og ytringer som er tegn på faktisk intensjon om å begå vold. Det krever både tid, erfaring, handlingsrom og tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for å gjøre slike vurderinger. Politiet står derfor i en krevende balansegang; de skal identifisere de få som faktisk representerer en reell risiko, samtidig som de møter mennesker som ofte befinner seg i psykiske eller sosialt krevende situasjoner.

Arbeidet viser at Oslo politidistrikt har et solid forebyggende fundament preget av høy faglighet, sterk kultur for samarbeid og et stort engasjement. Det er dokumentert god informasjonsdeling og rask mobilisering mellom sentrale aktører etter hendelsen, samt et aktivt og profesjonelt arbeid for å trygge berørte miljøer og bidra til åpenhet og tillit i en krevende situasjon.

Samtidig har evalueringen identifisert flere læringspunkter som kan bidra til å styrke det systematiske arbeidet videre. Behovet for nasjonale retningslinjer, tekniske løsninger for notoritet og tydeligere koordineringsstrukturer går igjen. Erfaringene fra denne saken viser også hvor viktig det er å ivareta kontinuitet og klar rolleforståelse i perioder med høy belastning og organisatoriske endringer.

Hovedfunn

Sterkt fagmiljø, men sårbare strukturer

OPD har høy kompetanse og et etablert forebyggingsmiljø som leverer godt arbeid i samhandling med kommune, barnevern og andre tjenester. Samtidig er arbeidet delvis personavhengig, og mangelen på felles systemstøtte og nasjonale standarder gjør feltet sårbart.

Manglende nasjonale retningslinjer og ulik praksis

Det finnes ikke nasjonale retningslinjer for politiets forebyggende arbeid, verken for vurdering av risiko, praktisk utførelse eller bruk av personorienterte Indicia-prosjekter.¹ Dette skaper ulik praksis mellom politidistrikter og svekker læring, notoritet og rettssikkerhet.

Informasjonsdeling og taushetsplikt

Regelverket for taushetsplikt gjør samhandling mellom politi, helse og barnevern krevende. Ulike forståelser av regelverket begrenser informasjonsflyt og hemmer helhetlige vurderinger. Det er behov for nasjonale avklaringer som kan legge til rette for trygg og effektiv informasjonsdeling.

Samhandling mellom Oslo politidistrikt og Politiets sikkerhetstjeneste

Samarbeidet med PST vurderes som godt, men avhenger i for stor grad av manuelle rutiner og enkeltpersoners initiativ. Varsling skjer ikke alltid automatisk. Det er behov for

¹ Unntaket er bekymringssamtalen for personer under 18 år.

tekniske og organisatoriske løsninger som sikrer forutsigbar og dokumentert informasjonsflyt.

Koordinering og samlet oversikt

Erfaringene viser behov for en fast funksjon i kommunen som koordinerer informasjon og beslutninger på tvers av instanser. En slik funksjon kan bidra til å redusere fragmentering, hindre dobbeltarbeid og sikre helhetlig oversikt i komplekse saker.

Kommunikasjon og mediehåndtering

Etter hendelsen valgte OPD en åpen og proaktiv kommunikasjon, som bidro til å redusere spekulasjoner og styrke tilliten i befolkningen. Erfaringene peker likevel på behovet for tydeligere interne rutiner for koordinering og buskapsforvaltning ved alvorlige hendelser.

Samlet vurdering

Oslo politidistrikt har et sterkt faglig fundament i det forebyggende arbeidet og stor evne til å lære. Hendelsen på Kampen har vist både kraften i det forebyggende arbeidet og verdien av samarbeid, samtidig som den har synliggjort behovet for bedre systemer og nasjonale standarder.

3. Mandat og oppdrag

3.1. Oppdragsbeskrivelse

Evalueringens tema

Evalueringen skal beskrive og vurdere OPDs håndtering av varsler om Wilms i forkant av drapet, inkludert vurderinger, tiltak, informasjonsdeling og samhandling med andre aktører. Videre skal evalueringen belyse OPDs mediehandtering og samhandling med andre aktører i etterkant av drapshendelsen, og vurdere hvorvidt og i hvilken grad OPD har evnet å opptre helhetlig, koordinert og tillitsskapende i initialfasen etter hendelsen og i dagene som fulgte.

Mål

Formålet med evalueringen er å identifisere lærings- og forbedringspunkter for å styrke det forebyggende arbeidet i OPD. Evalueringen skal særlig:

- Identifisere erfaringer for å forbedre rutiner og samhandling med andre i fremtidige lignende saker.
- Identifisere erfaringer og forbedringspunkter² for å forbedre samfunnets samlede evne til å avverge lignende hendelser.

Forutsetninger og avgrensninger

Evalueringen skal fokusere på OPDs håndtering og samhandling med andre aktører. Den skal ikke omfatte vurderinger av etterforskningen eller påtalemessige beslutninger i etterkant av drapet, og heller ikke i det operative politiarbeidet i akuttfasen eller under pågripelsen.

Arbeidet skal bygge på tilgjengelig dokumentasjon, og kan vurdere håndteringen både i lys av situasjonen slik den ble oppfattet i øyeblikket, og i ettertid. Denne distinksjonen skal fremgå tydelig i rapporten.

Evalueringen skal munne ut i konkrete lærings- og forbedringspunkter. Sluttrapport leveres innen utgangen av 2025, og publiseres i en offentlig versjon i løpet av første kvartal 2026.

² Forut for tidspunktet der etterforskning er startet.

3.2. Organisering av arbeidsgruppen

Prosjekteier for evalueringen er Politimesteren i Oslo. Prosjektleder er leder for Felles enhet for forebygging.

Arbeidsgruppen er tverrfaglig sammensatt av deltakere fra ulike fagområder for å sikre et bredt perspektiv i arbeidet med å besvare mandatet. Gruppen består av representanter med omfattende erfaring fra forebyggende arbeid med barn og unge, forebygging av voldelig ekstremisme og ungdomsetterforskning. I tillegg har påtale og Stab for kommunikasjon i politidistriktet vært representert i arbeidet.

4. Metode

Evalueringen er basert på all tilgjengelig informasjon arbeidsgruppen har hatt tilgang til gjennom politiets systemer. Det er i tillegg rettet direkte henvendelser til enheter som har vært involvert i det forebyggende arbeidet og i samhandlingen i etterkant av drapet, der dette har vært vurdert som nødvendig for å besvare mandatet. Det er ikke foretatt intervjuer eller samtaler med enkeltpersoner som har vært direkte involvert i saken. Evalueringen er en intern gjennomgang utført av ansatte i politiet. Selv om dette kan reise spørsmål rundt nøytralitet, vurderes det som en styrke at arbeidet er utført av ansatte med inngående kjennskap til politiets instruks, arbeidsmetodikk, systemer og utfordringer. Dette gir et solid faglig grunnlag for vurderingene.

Arbeidsgruppen ble nedsatt av enhetsleder på Felles enhet for forebygging og startet sitt arbeid etter oppstartsmøte 19. september 2025. Alle medlemmene i arbeidsgruppen har deltatt aktivt i prosessen. I løpet av perioden er det gjennomført flere arbeids- og heldagsmøter der gruppen samlet har kommet frem til funn og anbefalinger. Arbeidsgruppen står samlet bak disse konklusjonene.

5. Funn og anbefalinger

Dette kapittelet presenterer arbeidsgruppens samlede vurderinger av hva som har fungert godt, hvor det har vært utfordringer, og hvilke læringspunkter som bør følges opp for å styrke det forebyggende arbeidet på feltet fremover. Funn og anbefalinger er strukturert etter temaene samhandling mellom OPD og Oslo kommune (5.1), radikaliseringskontaktenes arbeid (5.2), nærpoltiets arbeid (5.3), notoritet (5.4), anmeldelsen fra Bjerke barneverntjeneste og ungdomsoppfølgingen (5.5), samhandling mellom OPD og PST (5.6), intern samhandling i politiet (5.7), mediehandling (5.8) og samhandling med eksterne aktører i etterkant av hendelsen (5.9).

5.1. Samhandling mellom OPD og Oslo kommune

Det har vært etablert et godt samarbeid og konstruktiv dialog mellom politiet, bydelen, skole, barnevern og GEMT, koordinert gjennom SaLTo-koordinator i denne saken. RADEX-teamet³ har vært benyttet, og relevante parter med eierskap til bekymringen har vært involvert fra start. Innretningen av RADEX-teamet har etter arbeidsgruppens vurdering hatt positiv betydning for god informasjonsflyt og samhandling i saken.

Det er dokumentert flere samarbeidsmøter mellom partene i perioden 14. mars 2025 til 14. august 2025, der radikaliseringskontaktene har referatført møtene i Indiciaprojekt om Wilms, i tråd med gjeldende rutiner.

Arbeidsgruppen vurderer at både barnevernet, kontaktpersoner ved GEMT og SaLTo-koordinatoren har hatt lav terskel for å ta kontakt med radikaliseringskontaktene underveis i oppfølgingen, og at samarbeidsklimaet i hovedsak har vært preget av tillit og åpenhet. Dette har bidratt til at informasjonen ble delt og oppfølging koordinert på et tidlig tidspunkt.

Samtidig har samhandlingen hatt enkelte utfordringer, knyttet til involveringen av helsevesenet. Av hensyn til taushetsplikten har helsevesenet ikke ønsket å delta i RADEX-teamets arbeid, noe som har begrenset informasjonsgrunnlaget i vurderingene. Etter arbeidsgruppens vurdering kunne en tettere kobling mellom helsevesenet og RADEX-teamet styrket oppfølgingen av Wilms og gitt et mer helhetlig risikobilde.

³ Tverrfaglig og tverretattlig samordningsfora i den personorienterte oppfølgingen av bekymringer knyttet til radikalisering og voldelig ekstremisme. Samarbeidsforaet er organisert ulikt i bydelene.

Det er også identifisert variasjoner mellom bydelene i hvordan RADEX-teamene er organisert og praktisert i Oslo kommune. Ikke alle bydeler har etablert RADEX som en formalisert samarbeidsstruktur, og det er ulik forankring mellom kommunale tjenester og politiet. Dette fører til ulik tilnærming og praksis i håndteringen av radikaliseringsbekymringer og svekker læring på tvers.

Anbefaling OPD: Det bør etableres en felles Oslo-standard for RADEX-modellen, med tydelige retningslinjer for mandat, deltakelse og samhandling.

OPD vil i dialogen med POD løfte behovet for å vurdere om eksisterende lov- og regelverk gir tilstrekkelig fleksibilitet, eller om det er behov for regelverksutvikling, nasjonale føringer eller felles retningslinjer for samarbeidet mellom politi og helsevesen i slike saker.⁴

5.2. Radikaliseringskontaktene arbeid

Arbeidsgruppen vurderer at radikaliseringskontaktene i OPD har fulgt gjeldende instruksjer og rutinebeskrivelser som regulerer arbeidet med sakshåndtering og notoritet i Indicia. Dokumentasjonen fremstår som ryddig og i tråd med lokale krav knyttet til det forebyggende arbeidet mot radikalisering og voldelig ekstremisme. Det er god notoritet i Indicia, og enkelt å følge utviklingen i arbeidet rundt Wilms og de vurderinger radikaliseringskontaktene har foretatt underveis.

Radikaliseringskontaktene mottok første informasjon om Wilms 14. mars 2025, under et tverretattlig møte med SaLTo-koordinator i bydel Bjerke, representanter fra Bjerke barneverntjeneste og GEMT. Bekymringen ble drøftet anonymt, og det ble lagt frem opplysninger som stammet fra både bydel og GEMT. Arbeidsgruppen vurderer at bydelen, barnevernet og GEMT har vært de som hele veien har gitt politiet informasjon om utviklingen i saken. De har vært tetttest på Wilms, og har sittet på det fullstendige informasjonsbildet rundt bekymringen for Wilms. Politiet har også fortløpende delt all informasjon om Wilms til barneverntjenesten og GEMT. Dette er således ikke en sak hvor politiet har hatt informasjon de ikke har delt, som kunne bidratt til å sette GEMT eller barnevernet i stand til å ivareta egen sikkerhet på en bedre måte.

⁴ Det henvises her til regjeringens ekspertgruppe – "Bedre samarbeid og deling av informasjon for å forebygge kriminalitet". Regjeringen uttalte ved nedsettelse av ekspertgruppen: "For å forebygge barne- og ungdomskriminaliteten, ekstremisme og mishandling i nære relasjoner er det behov for bedre tverrfaglig samarbeid og informasjonsdeling på individnivå.". Rapporten skal leveres 20.06.2026.

På bakgrunn av informasjonen fra møtet 14. mars fant radikaliseringskontaktene ut hvem gutten var ved å søke i politiets systemer. De konkluderte da med moderat bekymring, og at det var behov for å kartlegge ytterligere og samle mer informasjon for å styrke vurderingsgrunnlaget. Det ble først opprettet et dokument i OPDs vurderingsprosjekt 14. mars for å innhente mer informasjon og vurdere hvorvidt dette var en sak som skulle følges opp. Det ble relativt raskt etter dette, 25. mars, opprettet et personorientert Indiciaprojekt på Wilms, fordi det ble vurdert at bekymringen var tilstrekkelig alvorlig til at det var hjemmel for dette. Denne bruken av de ulike prosjektene i Indicia er i henhold til gjeldende rutiner, og det fremstår som at det ble tatt gode vurderinger.

Samtidig peker evalueringen på et overordnet forbedringsområde: Det finnes fremdeles ingen nasjonale retningslinjer for hvordan radikaliseringskontaktene skal utføre tjenesten, herunder mal for risikovurdering, kriterier for bekymringsnivå, rolleavklaring og dokumentasjonskrav. Mangelen på felles føringer fører til ulik praksis mellom distrikter og svekker grunnlaget for erfaringsutveksling og læring. Det medfører også økt sannsynlighet for mangel på en faglig minimumsstandard i arbeidet med å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme. Inntil høsten 2025 har det heller ikke vært noen egen utdanning i politiet for de som jobber med fagfeltet.⁵

Wilms' intensjon, kapasitet, nettverk og livssituasjon ble kartlagt og dokumentert i tråd med gjeldende rutiner i OPD. Utover informasjon om ytringer har det vært begrenset med informasjon. Det har bidratt til at det har vært utfordrende å foreta en fullstendig vurdering knyttet til risiko for ideologisk motiverte voldshandlinger. Dette fremgår tydelig i vurderingene som er foretatt, og er i henhold til gjeldende praksis. Ved vurderingen av risiko for ideologisk motiverte voldshandlinger, la radikaliseringskontaktene særlig vekt på at Wilms' ytringer fremsto som følelsesmessige reaksjoner, snarere enn uttrykk for ideologi.

Når det gjelder vurderinger av trusler og voldshandlinger med mulig ideologisk motiv, må politiet balansere en rekke ulike hensyn mot samfunnets behov for beskyttelse. Politiets praksis må alltid ta utgangspunkt i reelle bekymringer for konkrete voldshandlinger, og bør utvise forsiktighet i tolkningen av ytringer. Dette hensynet er etter arbeidsgruppens syn ivarettatt i denne saken. Samtidig viser evalueringen at radikaliseringskontaktene mangler formell utdanning innen analysearbeid. Dette kan gjøre det krevende å sikre

⁵ Utdanningen "Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme" er etablert som en videreutdanning på PHS fra og med høsten 2025.

enhetlig kvalitet i vurderingene. Arbeidsgruppen vurderer at mangelen på systematisk opplæring innen analyse og vurderingsmetodikk representerer en sårbarhet i arbeidet med radikaliseringsaker.

Den 19. mai besluttet radikaliseringskontaktene å nedprioritere oppfølgingen av Wilms, hovedsakelig på grunn av et stort antall andre saker som ble vurdert som mer alvorlig. At Wilms ble nedprioritert, illustrerer alvorlighetsgraden på mange av de andre bekymringene radikaliseringskontaktene hadde i porteføljen på dette tidspunktet.

I dialog med konfliktrådet 17. juni vedrørende ungdomsoppfølgingen av Wilms, uttrykte radikaliseringskontaktene ønske om å gjennomføre en bekymringssamtale 23. juni. Hensikten var å bidra til at de som fulgte opp Wilms i kommende ungdomsoppfølging kunne ha mindre fokus på de ekstreme ytringene. Arbeidsgruppen vurderer dette som en god og forsvarlig vurdering. Den 24. juni informerte imidlertid radikaliseringskontaktene konfliktrådet om at samtalen med Wilms ikke lot seg gjennomføre den uken på grunn av andre prioriterte oppgaver.

Senere på dagen, 24. juni, ble det avholdt et planlagt RADEX-møte. Det ble enighet blant involverte aktører om å avslutte RADEX-møtene. Bakgrunnen for vurderingen var at GEMT så en positiv utvikling hos Wilms den siste tiden, og at det var laget en god plan for ungdomsoppfølgingen som skulle iverksettes i august. Det var samtidig omforent situasjonsforståelse hos partene om at de skulle ha lav terskel for å gjenoppta RADEX-møtene ved økt bekymring for radikalisering. Det at RADEX-teamet tok ned bekymringen kan være en forklaring på hvorfor radikaliseringskontaktene ikke foretok noen bekymringssamtale med Wilms før sommeren. Etter sommeren ble bekymringen for Wilms forsterket, og 30. juli tok GEMT kontakt for å gjenoppta RADEX-møtene, noe som ble gjort.

Arbeidsgruppen har vurdert om politiet burde foretatt en bekymringssamtale etter at GEMT fikk økt bekymring rundt Wilms etter sommeren. En bekymringssamtale kunne ha statuert et eksempel på at politiet anså ytringene som bekymringsfulle. Det er likevel ikke slik at radikaliseringskontaktene foretar samtaler i alle saker.

Radikaliseringskontaktene foretar alltid forholdsmessighetsvurderinger før slike samtaler, blant annet for å unngå at tiltaket eskalerer radikaliseringen eller svekker tilliten i eksisterende relasjoner. For barn og unge som er sårbare og har opplevd mange traumer er det også begrensninger knyttet til hva en samtale kan påvirke eller reparere. Det er likevel arbeidsgruppens vurdering at en samtale i denne fasen ville vært faglig forsvarlig og potensielt nyttig for å forstå Wilms' holdninger og intensjoner.

Samtidig ble Wilms avhørt av politiet 3. juni i forbindelse med trusselsaken. I avhøret belyste etterforskeren flere av informasjonsbehovene radikaliseringskontaktene ønsket å få belyst. Wilms uttrykte da angst for truslene han hadde fremmet. Politiet har således gjennomført et avhør med Wilms som kan ha bidratt til å statuere et eksempel på at politiet anså ytringene som bekymringsfulle. Dette kan dermed ses som et viktig tiltak som delvis ivaretok hensikten med en bekymringssamtale, selv om formålet var etterforskning, ikke forebygging.

Beslutningen om å ikke foreta en bekymringssamtale må også sees i lys av de vurderingene som ble gjort 4. juli. På dette tidspunktet konkluderte radikaliseringskontaktene med at Wilms' ytringer ikke hadde tydelig ideologisk forankring og at han heller ikke hadde konkrete planer om ideologisk motiverte voldshandlinger. I et møte mellom radikaliseringskontaktene og PST 7. august ble man enig om at saken ikke fremstod som mer alvorlig enn at den kunne vente til neste ordinære samarbeidsmøte. Dette vurderes i ettertid som en av forklaringene på at det ikke ble ansett som nødvendig å gjennomføre en bekymringssamtale før ungdomsoppfølgingen etter planen skulle starte 26. august. Arbeidsgruppen vurderer imidlertid at denne saken illustrerer et behov for tydeligere nasjonale rutiner og kriterier for når bekymringssamtaler bør gjennomføres i radikaliseringssporet, særlig når bekymringen opprettholdes over tid eller forsterkes av samarbeidende enheter.

Arbeidsgruppen vil understreke at denne saken ikke er unik for OPDs radikaliseringskontakter. Mange personer ytrer seg på liknende måter, om innvandrere, ideologiske forbilder som Breivik eller Hitler, eller om vold og verdenssyn uten at det nødvendigvis innebærer en konkret risiko for voldelig handling. Flere av disse befinner seg samtidig i sårbare livssituasjoner og kan oppleve avmakt og manglende tilhørighet. Utfordringen i det forebyggende arbeidet ligger i å skille mellom ytringer som uttrykk for frustrasjon og ytringer som er tegn på faktisk intensjon om å begå vold. Det krever både tid, erfaring, handlingsrom og tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for å foreta slike vurderinger. Radikaliseringskontaktene står derfor i en krevende balansegang; de skal identifisere de få som faktisk representerer en reell risiko, samtidig som de møter mennesker som ofte befinner seg i psykiske eller sosialt krevende situasjoner.

Utover bruk av bekymringssamtale og varsling til PST, informere eget distrikt og ha dialog og sørge for lav terskel for kontakt ved forverring mellom bekymringseier og politiet, har politiet få virkemidler for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme på individnivå. Effektiv forebygging er derfor avhengig av tett tverretattlig samarbeid og rask informasjonsdeling. I denne saken var Wilms under tett oppfølging av profesjonelle

aktører ved GEMT på botreningstiltaket der han bodde. Disse hadde god oversikt over hans situasjon og ytringer. Radikaliseringskontaktene hadde derfor relativt gode forutsetninger og sensorer for å følge utviklingen, og vurderingen om å ikke fremskynde en bekymringsamtale må også forstås i lys av dette.

Anbefaling OPD: Det bør etableres en egen analysekapasitet til arbeidet med forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme, med kompetanse innen etterretningsanalyse og voldsrisikovurderinger.

OPD vil i dialogen med POD løfte behovet for at det utarbeides nasjonale retningslinjer for hvordan politiets radikaliseringskontakter skal utføre tjenesten, herunder mal for vurdering av risiko, kriterier for bekymringsnivå, rolleavklaring og dokumentasjonskrav.

5.3. Nærpolitiets arbeid

Det personorienterte forebyggingsarbeidet mot personer under 18 år i OPD er regulert i instruksen "Personorientert kriminalitetsforebygging utenfor straffesak, U18". Det er også utarbeidet maler og veiledningsmateriell i form av flytskjemaer og brukerveiledere tilhørende denne instruksen. I henhold til flytskjemaene skal det opprettes et personorientert U18-prosjekt i Indicia etter fast mal, der det gjennomføres en innledende kartlegging i alvorlige saker, og i mindre alvorlige saker der det foreligger en konkret bekymring.

Nærpolitiet ved Enhet Sentrum (ENS) fanget opp straffesaken, trusselen mot en barnevernsansatt, to dager etter at saken ble registrert den 8. mars 2025. Dette ble gjort gjennom et fast uttrekk fra PAL Strasak, i tråd med rutinen som skal sikre at saker der unge begår lovbrudd fanges opp tidlig.

Som følge av den pågående etterforskningen av trusselsaken, og fordi Wilms hadde tiltak gjennom barnevernet, vurderte nærpolitiet at det ikke var hensiktsmessig å opprette et U18-prosjekt eller gjennomføre en innledende kartlegging på det tidspunktet.

Vurderingen ble loggført i henhold til gjeldende rutiner for føring av U18 arbeidet i OPD.

På generelt grunnlag vurderer arbeidsgruppen at pågående etterforskning ikke bør være til hinder for at det opprettes et personorientert U18-prosjekt i Indicia. Slike prosjekter skal ikke gripe inn i etterforskningen, men legge til rette for tidlig kartlegging og oppfølging. Det ble imidlertid ikke opprettet et prosjekt i Indicia eller foretatt en

innledende kartlegging. En innledende kartlegging ville tvunget frem en vurdering av hvorvidt en bekymringssamtale skulle gjennomføres, og om barnet, foreldre eller samarbeidspartnere skulle vært kontaktet. Det bemerkes at en bekymringssamtale ofte ikke gjennomføres før etter at mistenkte/siktede er avhørt. Wilms ble ikke avhørt før 3. juni.

Nærpolitiseksjonen ved ENS opprettet senere et personorientert U18-prosjekt i Indicia 10. juni, etter at Wilms' situasjon ble drøftet i KOG-møte⁶. Prosjektet ble opprettet for å sikre notoritet rundt informasjonen fra møtet, og det ble påpekt viktigheten av å få på plass en politikontakt i forbindelse med ungdomsoppfølgingen. Utover dette er det ingen informasjon i prosjektet knyttet til den videre oppfølgingen av Wilms.

3. juli kontaktet radikaliseringskontaktene nærpolitiseksjonen ved Enhet Øst (ENØ) i forbindelse med videre oppfølging av Wilms. Den 9. juli fikk nærpolitiet ved ENØ oppfølgingsansvaret for Wilms. Grunnen til at det ikke ble foretatt arbeid i saken mellom 9. juli og 8. august var at nærpolitiet ved ENØ vurderte at bekymringen verken fremstod alvorlig eller akutt på tidspunktet de fikk oppfølgingsansvaret.

8. august tok nærpolitiet ved ENØ kontakt med konfliktrådet. I tiden etter dette ble det laget en god plan for ungdomsoppfølging av Wilms, i samarbeid mellom konfliktrådet, nærpolitiet og radikaliseringskontaktene.

Det ble ikke opprettet et personorientert U18-prosjekt i Indicia ved ENØ, og heller ikke gjennomført en innledende kartlegging. Her skulle ENØ bedt om overføring av prosjektet på Wilms som allerede var opprettet av nærpolitiet på ENS og fortsatt føringen i det. Først etter drapet ble det opprettet prosjekt i Indicia, der nærpolitiet loggførte informasjon om tidligere oppfølging og vurderinger. Arbeidsgruppen har forståelse for at nærpolitiet til enhver tid må gjøre krevende prioriteringer når ressursene er begrensede. I denne saken ble Wilms fulgt opp av barnevernet, og var under etterforskning i forbindelse med trusselsaken mot en barnevernsansatt. Likevel vurderer arbeidsgruppen at et personorientert U18-prosjekt i Indicia kunne vært opprettet tidligere, for å sikre notoritet og samordning av informasjon. En slik opprettelse ville ikke nødvendigvis krevd ekstra tiltak, men bidratt til tydeligere oversikt og felles situasjonsforståelse.

⁶ Koordineringsgruppe. I koordineringsgruppen sitter det representanter fra politiet, påtalemyndigheten (politiadvokaten), konfliktrådet og kriminalomsorgen. Noen ganger er representanter fra helsevesenet, barnevernet og andre tjenester også med. Koordineringsgruppen vurderer om ungdommen er egnet til straffereaksjonene ungdomsoppfølging og ungdomsstraff.

Saken illustrerer også hvordan overlapp mellom enheter kan skape uklarhet om hvem som har ansvar for å vurdere tiltak som bekymringssamtaler. Som omtalt i punkt 5.2 har slike samtaler klare begrensninger, men de gir også en mulighet for å kartlegge holdninger, ansvarlighet og motivasjon, og kan dermed fungere som et viktig supplement til andre oppfølgingstiltak fra politiet og samarbeidspartnere.

Anbefaling OPD: Instruksen for "Personorientert kriminalitetsforebygging utenfor straffesak, U18" må revideres. Herunder må det tydeliggjøres når det skal opprettes personorienterte prosjekter i Indicia.

OPD vil i dialogen med POD løfte behovet for å utarbeide nasjonale retningslinjer for hvordan politiets kriminalitetsforebyggende arbeid overfor barn og unge under 18 år skal utføres og dokumenteres.

5.4. Notoritet

Det har gjennomgående vært god notoritet i arbeidet radikaliseringskontaktene har utført opp mot Wilms. Instruks og rutiner er fulgt, og det har vært enkelt å gå tilbake i arbeidet som er gjort.

Radikaliseringskontaktene registrerte Wilms i vurderingsprosjektet 14. mars 2025. Begrunnelsen for dette var at det på tidspunktet ikke var tilstrekkelig informasjon til å opprette et personorientert prosjekt. Dette er i henhold til gjeldende rutiner i OPD.

Denne saken illustrerer viktigheten av å ha et slikt vurderingsprosjekt. Uten dette prosjektet ville ikke OPD hatt notoritet på de innledende møtene, informasjonsutvekslingen og vurderingene som ble foretatt rundt Wilms i perioden fra 14. mars da den anonyme drøftingen ble foretatt og frem til opprettelse av personorientert prosjekt i radikaliseringssporet 25. mars. Det understrekes i den forbindelse nødvendigheten av å klargjøre regelverket og sikre tydelige hjemler for føring av slik informasjon i politiets register.

Radikaliseringskontaktene opprettet personorientert prosjekt på Wilms 25. mars. Dette ble gjort i henhold til gjeldende rutiner i OPD. Arbeidsgruppen ønsker å påpeke at det ikke foreligger nasjonale føringer for bruk av Indicia innen forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme, og at notoriteten på arbeidet og terskelen for registrering varierer på tvers av politidistriktene som følge av dette.

Det har ikke vært like god notoritet i arbeidet nærpolitiet ENS og ENØ har utført opp mot Wilms. Nærpolitiet ved ENS opprettet først et personorientert U18 prosjekt i Indicia i forbindelse med at Wilms skulle drøftes i KOG 10. juni. Nærpolitiet ved ENØ opprettet først et personorientert U18 prosjekt i Indicia 26. august, to dager etter drapet. Det er viktig å bemerke at det mest sentrale er arbeidet som faktisk ble gjort rundt Wilms, og ikke nødvendigvis føringene for registrering i Indicia. Samtidig ønsker arbeidsgruppen å påpeke at betjentene bør gis mulighetsrom til å ivareta notoritet på det forebyggende arbeidet de utfører. Notoriteten er avgjørende både for etterprøvbarehet, læring og for at ledere og fagansvarlige skal kunne følge opp og kvalitetssikre at nærpolitiet til enhver tid prioriterer riktig.

Dagens lovverk tilrettelegger ikke for at politiet skal kunne ha tilstrekkelig notoritet på de undersøkelser, vurderinger og tiltak som gjennomføres i det forebyggende arbeidet. Indicia er per i dag ikke et egnet system for kriminalitetsforebyggende arbeid, og det er utfordrende å sikre at arbeidet utføres i tråd med politiregisterloven og -forskriften. Samtidig illustrerer denne saken hvor avgjørende det er å ha god notoritet på alt som gjøres av undersøkelser, vurderinger og tiltak, også i initialfasen, når man har begrenset informasjon. Det er umulig å vite hvilken sak som potensielt kan ende opp i en alvorlig hendelse, og politiet er derfor avhengig av å ivareta notoritet på det arbeidet som utføres i hver enkelt sak.

OPD vil i dialogen med POD løfte behovet for å utarbeide regelverk som klart og tydelig hjemler føring av "vurderingsprosjekter" i politiets register.

5.5. Anmeldelsen fra Bjerke barneverntjeneste og ungdomsoppfølgingen

23. februar 2025 mottok OPD en anmeldelse fra barneverntjenesten i bydel Bjerke hvor de anmeldte Wilms for trusler mot en saksbehandler. Straffesaken ble registrert hos OPD 8. mars. I tråd med straffeprosessloven § 232 a varslet politiet barneverntjenesten den 13. mars om at det var iverksatt etterforskning av Wilms, og kort om hva anmeldelsen gjaldt. Varselet ble imidlertid feiladressert til barneverntjenesten i bydel Gamle Oslo, der Wilms var folkeregistrert. Først 17. juni ble Bjerke barneverntjeneste informert om at etterforskning var iverksatt.

Arbeidsgruppen vurderer at feilsendingen ikke hadde noen betydning for Bjerke barneverntjenestes mulighet for å følge opp Wilms, da det var de som hadde anmeldt Wilms til politiet og dermed kjente saken godt. I tillegg deltok de i RADEX-teamet. Det

samme gjelder manglende varsling til GEMT, jf. straffeprosessloven § 232 a første ledd annet punktum. Underretningen som ble sendt Bjerke barnevernstjeneste i juni var utfyllende og ga grundig informasjon til barnevernstjenesten om politiets bekymring for Wilms på bakgrunn av etterforskningen. Dette reparerte i stor grad at barnevernstjenesten ikke ble underrettet om avhøret i forkant, jf. straffeprosessloven § 232 a annet ledd.

Det at påtaleansvarlig sendte saken tilbake til etterforskning og dermed fikk innhentet samtykke til KOG, var avgjørende for at det ble mulig å komme i gang med en oppfølging rundt Wilms i straffesporet. Via KOG ble det etablert kontakt mellom påtale, konfliktrådet og radikaliseringskontaktene. Det gikk kort tid fra Wilms ble vurdert som egnet for ungdomsoppfølging til saken ble påtaleavgjort og overført til konfliktrådet. Arbeidsgruppen vurderer samhandlingen i denne fasen som god. Ved planleggingen av ungdomsoppfølgingen ble alle relevante aktører koblet på, og det ble lagt opp til en helhetlig og tverrfaglig plan.

Tidspunktet for oppstart av ungdomsoppfølgingen ble imidlertid først satt til 26. august. Før dette, 1. juli, gjennomførte konfliktrådet sin kartleggingsamtale med Wilms. Han ble på den måten involvert og var godt kjent med at han skulle i gang med ungdomsoppfølgingen. Arbeidsgruppen vurderer at sommerferien sannsynligvis førte til forsinket oppstart og redusert kontinuitet i oppfølgingen. Det synliggjør et behov for å ha tilstrekkelig bemanning og tilgang til relevante tiltak som ungdomsplanen kan fylles med også i sommerferien.

Radikaliseringskontaktene vurderte i mai å gjennomføre en samtale med Wilms for å adressere bekymringen de hadde rundt ham. Samtalen ble først planlagt til 23. juni, men ble ikke gjennomført. I august ble det vurdert at bekymringene rundt Wilms skulle adresseres av radikaliseringskontaktene som del av ungdomsoppfølgingen. På den måten ville bekymringen bli tematisert i en større kontekst. Arbeidsgruppen anser dette som en god vurdering ved at bekymringen kunne adresseres til Wilms gjennom en allerede etablert arena.

Som følge av at ungdomsoppfølgingen først skulle starte 26. august, førte dette til at en samtale som tematiserte holdningene hans ikke ble gjennomført i løpet av våren eller sommeren. Sett i ettertid vurderer arbeidsgruppen det som uheldig at det ikke ble gjennomført en slik samtale på et tidligere tidspunkt verken i eller utenfor ungdomsoppfølgingen. Dette gjelder imidlertid særlig fra da GEMT på ny varslet om økt bekymring 30. juli. Forut for dette, i RADEX-møtet 24. juni, ble bekymringen tatt ned og

vurderingen av ikke å kalle inn til samtale før oppstart av ungdomsoppfølgingen må ses i lys av det.

5.6. Samhandling OPD og PST

Radikaliseringskontaktene i OPD registrerte 23. april 2025 en informasjon i Indicia knyttet til Wilms. Informasjonen er tydelig på at radikaliseringskontaktene kartlegger bekymringen rundt Wilms, at bekymringen knytter seg til mulig høyreekstremt tankegods, at han bor på institusjon tilknyttet GEMT og at de har informasjonsbehov. Informasjonen ble merket som "Aktuell for PST", i tråd med rutiner for samarbeid mellom PST og OPD, der slik merking anses som fullverdig varsling.

Det personorienterte prosjektet i Indicia ble imidlertid opprettet allerede 25. mars, og en egen informasjon i etterretningsregisteret ble skrevet 4. april. Her ble bekymringen for radikalisering nærmere beskrevet. Denne informasjonen ble ikke merket som "Aktuell for PST". Arbeidsgruppen vurderer at praksisen bør endres til at OPD allerede ved opprettelsen av et personorientert prosjekt automatisk varsler PST for å sikre tidlig informasjonsdeling og avklaring av hvorvidt PST kjenner til personen.

I etterkant av avhøret av Wilms 12. mai skrev ungdomsetterforskning en informasjon i Indicia om bekymringsfulle utsagn han hadde fremmet om jøder i avhøret.

Radikaliseringskontaktene skrev også en kommentar i denne informasjonen om at Wilms ble fulgt opp av radikaliseringskontaktene. Denne informasjonen ble heller ikke merket som "Aktuell for PST". Dette ble gjort av PST selv på et senere tidspunkt.

Saken illustrerer utfordringen ved at mekanismen for å varsle PST i Indicia er basert på manuell merking av informasjoner. Dersom informasjonen ikke merkes korrekt, kan det forsinke informasjonsdelingen. Dette understreker behovet for tekniske løsninger som reduserer risikoen for menneskelige feil, samt tydeligere nasjonale rutiner for hva som bør deles med PST.

PST besitter mye informasjon politiet ikke kjenner til. Dette gjør det utfordrende for politiet å vite hvilken informasjon som er aktuell for PST uten at dette avklares i hvert enkelt tilfelle. Som følge av ulike mandat, har politiet lavere terskel enn PST for personorientert oppfølging i det forebyggende sporet. Om politiet varsler PST om alt de foretar seg, ville dette medført at PST måtte vurdert svært mye informasjon. Dagens praksis innebærer derfor at radikaliseringskontaktene foretar forholdsmessighetsvurderinger knyttet til hvorvidt informasjon i enkeltsaker skal deles med PST. Arbeidsgruppen vurderer at det er behov for lavere terskel for varsling av PST,

og at praksisen med manuell merking i Indicia bør endres. Samtidig må det avklares hvordan politiet og PST kan samordne sine vurderinger av hvilke saker som krever gjensidig oppfølging, for å sikre effektiv ressursbruk og unngå overlapp.

I denne saken ble PST formelt varslet 23. april. Dette vurderes som noe sent, sett i lys av når bekymringen ble registrert i OPD, samt at det allerede 31. mars ble gjennomført et formelt RADEX-møte i saken. Det fremstår for arbeidsgruppen som hensiktsmessig at PST rutinemessig varsles når det etableres RADEX-team, ettersom dette markerer et tydelig skille knyttet til vurdert alvorlighetsgrad og koordineringsbehov i bekymringen rundt en enkeltperson.

Radikaliseringskontaktene i OPD informerte senere PST 1. august om fornyet bekymring fra GEMT, og saken ble videre drøftet i møte med PST 7. august. I tråd med gjeldende praksis ble det da vurdert at saken ikke hastet mer enn at den kunne håndteres i neste ordinære samarbeidsmøte mellom radikaliseringskontaktene og PST. Denne vurderingen ble gjort på bakgrunn av samlet risikobilde i saken, øvrig portefølje og tilgjengelige ressurser.

Samlet sett vurderer arbeidsgruppen at samhandlingen mellom OPD og PST fungerer godt, men at det fremdeles er sårbarheter knyttet til ulik praksis, manuell registrering og variasjon i terskel for varsling. Det er behov for mer standardiserte rutiner og tekniske løsninger som sikrer at bekymringsinformasjon deles raskt og systematisk.

Anbefaling OPD: Gjeldende samhandlingsrutine med PST må justeres slik at PST varsles hver gang radikaliseringskontaktene oppretter et personorientert prosjekt i Indicia, eller når et RADEX-team etableres.

5.7. Intern samhandling i politiet

Radikaliseringskontaktene tok kontakt med Innlandet PD og en politibetjent i Valdres for å innhente mer detaljert informasjon rundt Wilms, basert på en tidligere registrering fra februar 2024. Dette er et godt initiativ, som bidro til å belyse historikken rundt Wilms og gav OPD et mer helhetlig situasjonsbilde.

Det har vært gjennomgående god samhandling mellom radikaliseringskontaktene og etterforskeren som etterforsket trusselsaken fra barnevernet i bydel Bjerke.

Radikaliseringskontaktene delte informasjonsbehov de hadde rundt Wilms med etterforskeren. Etterforskeren belyste disse i avhøret. Dette viser en praksis i tråd med

gjeldende rutiner, der eksisterende relasjoner og møtefora rundt en person brukes for å belyse bekymringer.

Under etterforskningen av trusselen mot saksbehandler i barneverntjenesten fremkom det at Wilms tidligere hadde uttrykt fascinasjon rundt Hitler og antisemittiske holdninger. Denne informasjonen ble kjent for etterforskning gjennom avhør av saksbehandleren 13. mars 2025. Radikaliseringskontaktene ble på sin side orientert om forholdet via SaLTo-koordinator dagen etter. Dersom radikaliseringskontaktene ikke hadde fått denne informasjonen via SaLTo-koordinator, er det usikkert om de ville blitt koblet på i saken. Arbeidsgruppen vurderer at dette synliggjør en sårbarhet i dagens struktur, hvor involvering av forebyggende funksjoner er avhengig av personlige kontakter og lokale initiativ. For å redusere denne sårbarheten anbefales det å etablere faste rutiner for at etterforskning og påtale systematisk vurderer om radikaliseringskontakter bør involveres.

Som følge av at trusselsaken feilaktig ble kodet på ENS i stedet for ENØ, ble saken ikke fanget opp i uttrekkene til nærpolitiet på ENØ. ENS fanget derimot opp saken, men de koblet tilsynelatende ikke at det var barneverntjenesten i bydel Bjerke som fulgte opp Wilms. Wilms hadde folkeregistrert adresse i ENS, men var på tiltak i regi av bydel Bjerke. Etter trekkreglene var det ENØ som i utgangspunktet skulle hatt både straffesaken og den forebyggende oppfølgingen av Wilms. Det fremstår for arbeidsgruppen som om det var forvirringen rundt manglende samsvar mellom folkeregistrert adresse og ansvarlig barneverntjeneste som var årsaken til at ENS ikke kontaktet eller overførte saken til ENØ.

Uavhengig av om det var ENS eller ENØ som var ansvarlig for etterforskning og forebyggende oppfølging, burde nærpolitiet på ENS ha kontaktet radikaliseringskontaktene på samme seksjon for å drøfte saken innledningsvis.

Radikaliseringskontaktene på ENØ ble koblet på saken via SaLTo-koordinator 14. mars. De iverksatte gode undersøkelser og tverretatlige tiltak umiddelbart, men det fremstår som om de aldri kontaktet nærpolitiet i ENØ for å avklare om de kjente til eller fulgte opp Wilms. Det bør etter arbeidsgruppens syn innføres rutiner for saker som omhandler personer under 18 år, som sikrer at radikaliseringskontaktene alltid avklarer med nærpolitiet om de kjenner til personen.

Selv om enkelte avklaringer kunne vært gjort tidligere, vurderer arbeidsgruppen at dialogen mellom nærpolitiet og radikaliseringskontakten fungerte godt når den først ble etablert. Kommunikasjonen var tett, og det ble etablert felles forståelse for tiltak i ungdomsoppfølgingen. Dette viser at samarbeidet fungerer godt når det først etableres,

men at det er behov for tydeligere kriterier for når og hvordan slike samarbeid skal initieres. Dette gjelder særlig i saker med bekymring for radikaliserings eller voldelig ekstremisme, hvor det må koordineres bedre mellom radikaliseringskontaktene, etterforskning og nærpolitiet.

5.8. Mediehåndtering

OPD valgte en proaktiv og åpen strategi i mediehåndteringen knyttet til drapet. Proaktivitet og åpenhet kan bidra til færre spekulasjoner i media rundt en hendelse. Denne tilnærmingen i mediehåndteringen kan ha vært medvirkende til at det har vært lite kritikk mot politiet i offentligheten i etterkant av hendelsen.

Politiet var tidlig ute med informasjon og ga hyppige oppdateringer gjennom pressebriefs, intervjuer og pressemeldinger de første dagene etter hendelsen. Dette bidro til å sikre forutsigbarhet og ivaretagelse av politiet som kilde til informasjon rundt hendelsen.

I akutfasen bidro god intern samhandling til beslutningsgrunnlag for vurderinger av hva som kunne gis av informasjon til offentligheten rundt Wilms. Observasjoner og tilbakemeldinger i forbindelse med arbeidsgruppens evaluering gir likevel tydelige signaler om at kommunikasjonen internt i OPD kunne vært enda bedre. I en initialfase haster det å få ut et budskap til allmennheten, og det er ofte ikke tid til å involvere alle relevante aktører før det første mediebudskapet må ut. Det bør derfor utarbeides en oversikt over aktører i OPD som er aktuelle i håndteringen av alvorlige hendelser når stab ikke er satt. Dette kan bidra til bedre treffsikkerhet i mediehåndteringen av ulike hendelser. Det må defineres hvem som har koordineringsansvaret.

25. august ble det besluttet å gå ut med at siktelsen var utvidet til å gjelde terror. Budskapet ble kanalisert internt før det gikk ut. OPD uttalte at gjerningspersonen var vurdert til å ha lav gjennomføringsevne når det kom til gjennomføring av flere angrep. På et tidlig tidspunkt og på bakgrunn av etterforskningen kunne ikke OPD gå inn på detaljer om hvorfor vi mente han hadde lav gjennomføringsevne. Bruken av begrepet "lav gjennomføringsevne" viste seg å skape utrygghet i enkelte muslimske miljøer. Sett i etterkant burde et annet begrep vært benyttet på et tidspunkt hvor man ikke kunne utbrodere begrunnelsen for vurderingen.

25. august ble det også gjennomført felles pressebrief mellom OPD og PST. PST uttalte at de hadde rundt 3000 personer på radaren som kunne utgjøre en potensiell trussel, og OPD var åpne om hvilken informasjon de hadde om gjerningspersonen i forkant av

drapet. Beslutningen om at PST og OPD gjennomførte en felles pressebrief i etterkant, og at de var så tydelige på de faktiske forholdene, bidro til å understreke hvor krevende det kan være å fange opp radikalisererte personer. Det kan også ha bidratt til inntrykket av en helhetlig hendelseshåndtering og at de to organisasjonene stod samlet i håndteringen av en så alvorlig situasjon.

5.9. Samhandling med andre aktører i etterkant

Mangfoldskoordinator var tidlig ute 25. august, før pressekonferansen kl. 11, og tok kontakt med Islamsk Råd Norge og Muslimske Dialognettverk. Det ble informert om at Wilms hadde uttrykt antimuslimske holdninger. Det ble også etablert kontakt med andre berørte tros- og minoritetsmiljøer av mangfoldskoordinator og mangfoldskontaktene. Dialogen ble opprettholdt av mangfoldskoordinator og mangfoldskontaktene i ukene etter hendelsen.

Det ble avholdt to møter 27. august og 1. september mellom POD, OPD, PST og en rekke tros- og minoritetsmiljøer.⁷ På møtene kom det frem at politiets dialog i pressen opplevdes som teknisk og preget av faguttrykk, og hadde bidratt til å forsterke frykt og utrygghet. Det ble reist spørsmål om hvorvidt politiet evnet å forstå hvordan frykt fordeles ulikt i befolkningen etter hatkriminalitetshendelser, der noen minoritetsgrupper er særlig berørt. I dette tilfellet rammet hendelsen særlig muslimer, personer med mørkere hudfarge, og da særlig kvinner i disse to kategoriene. Organisasjonene var samstemte i at mangfoldskompetansen i politietaten i større grad må benyttes og bygges ut, og at denne kompetansen trekkes inn i all pressekontakt vedrørende hendelser som rammer tros- og minoritetsmiljøer spesielt.

Den brede kontakten med minoritetsmiljøene vurderes å ha hatt stor betydning for å få god informasjon om hvordan hendelsen ble opplevd i særlig berørte miljøer. Dette gjorde at politiet og tros- og minoritetsmiljøer kunne jobbe sammen for å dempe frykt, forebygge feilinformasjon og bygge tillit mellom politiet og berørte miljøer.

Både radikaliseringskontaktene og nærpolitiet på ENS og ENØ var i tett dialog med relevante samarbeidsaktører i dagene etter drapet.

⁷ Inkludert Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), Islamsk Råd Norge (IRN), Muslimske Dialognettverk (MDN), Rabita moskéen, Minotenk, Internasjonal helse- og sosialgruppe (IHSG), Skeiv verden, Mira-senteret, Norsom, Oromisk Muslimske Samfunn i Norge, Albansk Islamsk Kultursenter i Norge, Det Islamske Fellesskap Bosnia Herzegovina i Norge og Tawfiq Islamske Senter.

I forbindelse med et planlagt møte mellom SaLTo-koordinatorene tilknyttet ENS sine bydeler, kom det imidlertid kritikk fra bydel Gamle Oslo om manglende informasjon fra politiet på et tidlig tidspunkt. Dette illustrerer behovet for tydeligere struktur og rutiner for kommunikasjon mellom politiet og bydelene ved alvorlige hendelser. Det ble derfor foreslått å innføre et fast agendapunkt om slik informasjonsdeling i fremtidige møter, noe som allerede er fulgt opp.

Arbeidsgruppen vurderer at den samlede dialogen mellom OPD og relevante aktører i etterkant av hendelsen var god. Samtidig bør det vurderes om det er hensiktsmessig å samle koordineringen av ekstern dialog i én funksjon i OPD for å sikre enhetlig kommunikasjon og helhetlig oversikt. Dette kan bidra til bedre ressursutnyttelse og redusere risiko for dobbeltarbeid eller fragmentert informasjonsflyt.

Anbefaling OPD: Det bør vurderes å samle koordineringsansvaret for dialog med eksterne aktører i OPD i én funksjon, særlig i forbindelse med alvorlige hendelser. Intern mangfoldskompetanse bør kobles på raskt i kommunikasjonssporet etter hendelser der tros- og minoritetsmiljøer er særlig berørt, for ikke å skape ytterligere utrygghet blant disse gruppene.

6. Oppsummering og veien videre

Evalueringen viser at Oslo politidistrikt har et solid faglig grunnlag og stor dedikasjon til forebyggende arbeid. Denne evalueringen inneholder flere viktige funn og anbefalinger som arbeidsgruppen mener kan forbedre evnen til å forebygge, avdekke og følge opp alvorlige bekymringer på tvers av etater.

Det forebyggende arbeidet fungerer godt i mange sammenhenger, men er sårbart for variasjon i praksis, kapasitet og systemstøtte. Evalueringen peker særlig på behovet for tydeligere nasjonale føringer for personorientert forebygging, mer enhetlig bruk av digitale verktøy, og bedre mekanismer for koordinering og informasjonsdeling i komplekse saker.

Evalueringen viser også at forebygging ikke kan løses av politiet alene. Det krever felles innsats mellom politi, kommune, helse – og velferdstjenester, barnevern og sivilsamfunn. En varig styrking av det forebyggende arbeidet forutsetter tydelige ansvarsforhold, gjensidig tillit og felles situasjonsforståelse.

Rapporten danner grunnlag for videre arbeid med læring og forbedring i Oslo politidistrikt, i samhandling med Politidirektoratet og Justis- og beredskapsdepartementet. OPDs intensjon er at oppfølgingen av denne evalueringsrapporten vil bidra til å styrke både lokal kapasitet og nasjonale rammer for forebygging, samhandling og kommunikasjon. Evnen til å forebygge alvorlige hendelser bygges i felleskapet mellom politi og samfunn.